

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۸: دوران امام سجاد (علیه السلام)

خانم زاکانی

دوران امام سجاد (علیه السلام)

- ارتداد مردم بعد از امام حسین (ع)
- تولد: ۳۴ ه.ق - شهادت: ۹۴ یا ۹۵
- ۳۴ سال امامت (ازسخت ترین ادوار تاریخ شیعه)
- تنزل جامعه از نظر دینی و سیاسی
- تحریف دین و احادیث جعلی
- سرکوب شیعیان خصوصا در مراکز تشیع (کوفه)
- تقیه برای حفظ اساس اسلام
- بازگشت به سنت های جاهلی
- فساد و فحشا در مدینه و مکه
- هدف اصلی امام: ایجاد حکومت اسلامی
- ۳ کار اساسی امام
  - ۱- احیای تفکر اصیل اسلامی
  - ۲- اثبات حقانیت اهل بیت (علیهم السلام)
  - ۳- ایجاد تشکیلات منسجم
- برخورد امام با علمای درباری
- عدم تحریک دیگران، جذب حداکثری به دین
- قیام های شیعیان در عصر امام
  - ۱- قیام حره (مدینه)
  - ۲- قیام توابین (کوفه)
  - ۳- قیام مختار (کوفه- موالی / ایرانیان)
- برخی اقدامات امام:
  - مخالفت امام با غالیان
  - خرید بردگان و تربیت موالی
  - توجه به دعا (صحیفه سجادیه، رساله حقوق)
  - زنده نگه داشتن یاد عاشورا
  - برترین روزگار از نظر علمی و اخلاقی
  - کار برای آینده و افزایش شیعیان
  - مسمومیت امام

ارتداد مردم از دین بعد از عاشورا و نقش امام در جذب افراد به مذهب تشیع

❖ شرایط سیاسی خاص در زمان امام و سرکوب شیعیان

❖ حکومت، خاندان پیامبر (ص) را به فجیع ترین حالت ممکن به شهادت رساند.

❖ مردم بعد از حسین (ع) مرتد شدند، مگر ۳ نفر؛ و در روایتی هست ۵ نفر و در روایت دیگر، ۷ نفر.

❖ امام سجاد (ع): در مکه و مدینه ۲۰ نفر نیستند که ما را دوست داشته باشند.

❖ امام صادق (ع): مردم تدریجا ملحق شدند و زیاد شدند.

❖ نقش امام سجاد (ع) در این میان چیست؟

❖ خیلی از همین مردم، به عنوان شاگردان امام باقر (ع) و صادق (ع) حاضر میشوند.

وضعیت زمانه

- ▶ تنزل جامعه از نظر سیاسی و دینی (سطح دینی مردم خیلی پایین بود).
- ▶ تنزل جامعه تا حدی که مردم مدینه به عنوان برده یزید با وی بیعت کردند!
- ▶ تغییر و تحریف ارزش های دینی از سوی امویان
- ▶ دین و دینداری بازیچه دست حاکمان و فرماندهان نظامی بود.
- ▶ حجاج، عبدالملک (خلیفه اموی) را برتر از رسول الله می دانست.
- ▶ کشتن شیعیان با کوچکترین تهمت
- ▶ بزرگترین خواننده ها، نوازنده ها از مکه یا مدینه هستند!
- ▶ (مکه و مدینه، یکی از بزرگترین مراکز فساد)
- ▶ احیای سنت های جاهلی

اقدامات اساسی امام سجاد (علیه السلام)

▶ هدف اصلی: ایجاد حکومت اسلامی (در امتداد هدف انسان ۲۵۰ ساله)

▶ کارهای اساسی امام سجاد (ع) در راستای رسیدن به هدف:

▶ ۱- احیا و تدوین تفکر اصیل اسلامی بر اساس اسلام حقیقی

▶ ۲- اثبات حقانیت اهل بیت (علیهم السلام)

▶ ۳- ایجاد تشکیلات منسجم

امام سجاد برای آینده کار میکردند...

امام سجاد (ع) و سیاست

- ▶ دوران امامت ۳۴ ساله ایشان، یکی از سخت ترین دوران حیات شیعه
- ▶ شکنجه شیعیان
- ▶ تبدیل کوفه به محلی برای سرکوبی شیعیان (بعد از عاشورا)
- ▶ در کل امام بهانه به دست آنها نمی داد ولی شاهد رفتارهای تند هم هستیم!
- ▶ (خصوصا بعد از عاشورا و در مقابل ابن زیاد و یزید)
- ▶ پرهیز از اقدامات سیاسی تند (به دلیل حساسیت دستگاه اموی و نبودن نیرو)
- ▶ استفاده از تقیه (پنهان کردن عقیده یا انجام کاری بر خلاف نظر قلبی بنا به دلایلی خاص)

نهضت ها و قیام های هم عصر

۱- قیام حره (سال ۶۳ در مدینه به رهبری عبدالله بن حنظله)

بازگشت سران مدینه از شام، شورش علیه حکومت، چند روز جان و مال و ناموس مردم مدینه به سپاه شام حلال شد، در امان ماندن امام سجاد (ع) بخاطر عدم حضور در شورش

۲- قیام توابین (سال ۶۵ در کوفه به رهبری سلیمان بن صد خزاعی)

نسنجیدن موقعیت، سپردن خود به دست حوادث، عدم همراهی بعضی شیعیان، کشته شدن به دست سپاه شام

۳- قیام مختار ثقفی (سال ۶۶ در کوفه به رهبری مختار)

مبهم بودن شخصیت مختار و ارتباطش با امام در تاریخ، انتقام از قاتلان واقعه کربلا، تشکیل حکومت شیعی، حضور موالی و ایرانیان، سرکوب قیام به دست مصعب بن زبیر در سال ۶۷ ق.ه

نتیجه: رعب و وحشت، دستگاه حاکم قاطعانه در مقابل این قیامهای شیعی ایستاده است!

بعضی اقدامات امام سجاد (علیه السلام)

- ▶ امام، برترین روزگار در بعد علمی و اخلاقی
- ▶ مخالفت با افراطی های شیعه (غالیان / اهل غلو)
- ▶ امام سجاد (ع): ما را در حدی که اسلام گفته دوست بدارید و ما را بیشتر از آنچه هستیم بالا نبرید.
- ▶ تربیت موالی برای آینده تشیع «موالی / بردگان و کنیزکان غیرعرب»
- ▶ هیچ برده ای را بیش از یک سال نگه نمی داشتند و بعد از آزادی، اموالی در اختیار آنها می گذاشتند.
- ▶ آشنایی نزدیک کنیزان با شخصیت علمی و اخلاقی امام، کاشت بذر محبت اهل بیت (ع) در قلوبشان و انتشار اسلام به مناطق مختلف جهان اسلام به وسیله این مبلغان
- ▶ زنده نگه داشتن یاد عاشورا
- ▶ پی بردن به اهمیت استفاده از دعا در شرایط آن زمان!
- ▶ صحیفه سجادیه و رساله حقوق

شهادت امام سجاد (علیه السلام)

علیرغم همه محافظه کاری های امام، دستگاه خلافت به حضرت بدبین بود و در نهایت، مسموم و به شهادت رسیدند.

در محضر امام سجاد (علیه السلام)

در این دنیا سرور مردم سخاوتمندان هستند و در قیامت سید و سرور مردم، پرهیزکاران خواهند بود.

- ❖ تغییر رنگ صورت موقع وضو / آیا میدانید که در برابر چه کسی میخوایم بایستیم؟
- ❖ حفظ تمرکز موقع عبادت و نماز